Vlaggenprotocol

Veel Scoutinggroepen hijsen bij opkomsten en bijzondere gelegenheden een vlag. Dit kunnen de vlaggen zijn van de groep of Scouting Nederland, maar in sommige gevallen zal ook de Nederlandse vlag gebruikt worden. In dit document vind je informatie over het gebruik van vlaggen binnen Scouting en de formele regels waar je rekening mee moet houden bij het gebruik van de Nederlandse en andere nationale vlaggen.

Vlaggebruik bij Scouting Nederland

Bij Scoutingactiviteiten is het uitgangspunt dat je de (Scouting)vlag gebruikt die het dichtst bij het niveau staat waarop de activiteit plaatsvindt. Reserveer het gebruik van de Nederlandse vlag uitsluitend voor de officiële nationale feestdagen of internationale bijeenkomsten.

Speltakbijeenkomsten
Bij voorkeur wordt de (landelijke of eigen) speltakvlag gebruikt, maar de groepsvlag en/of de vlag van Scouting Nederlandvlag mag ook. Het gebruik van de vlaggen van de wereldbonden moet tot het minimum beperkt worden.

Groepsbijeenkomsten
Hiervoor worden zoveel mogelijk de speltakvlaggen en/of de eigen groepsvlag gebruikt. De vlag van Scouting Nederland is ook prima te gebruiken. Het gebruik van de vlaggen van de wereldbonden moet tot het minimum beperkt worden.

Regionale bijeenkomsten
Deze bijeenkomsten krijgen zoveel mogelijk kleur met de landelijke speltakvlaggen of de Scouting Nederland vlag. Het gebruik van de vlaggen van de wereldbonden moet tot het minimum beperkt worden.

Landelijke bijeenkomsten
Bij voorkeur gebruiken we hier in eerste instantie de Scouting Nederland vlag om aan te geven dat het een bijeenkomst van de landelijke organisatie is. Daarnaast kan de betreffende speltakvlag gehesen worden. Eventueel kan ook de nationale vlag worden gebruikt. De nationale vlag krijgt de meeste eer, met andere woorden, zal hoger hangen dan de Scouting Nederland-vlag.

Internationale bijeenkomsten
In internationaal gezelschap of op kamp in het buitenland wordt de Nederlandse vlag gehesen. Bij internationale bijeenkomsten worden ook de andere nationale vlaggen gebruikt. Kijk verderop in dit document voor meer informatie over het gebruik van de nationale vlag. Bij internationale bijeenkomsten kan ook de vlag van de betrokken wereldbond gebruikt worden. Zijn zowel de WOSM als de WAGGGS betrokken,gebruik dan beide vlaggen (van dezelfde grootte), of geen van beide.

Algemeen
Bij vlaggebruik moeten we er op letten dat de vlaggen even groot zijn. Waar dit niet mogelijk is, moet in ieder geval de vlag van belangrijkste orde de grootste afmeting hebben. Met andere woorden, het is protocollair niet juist dat bij gemengd vlaggebruik de Nederlandse vlag kleiner is dan de andere vlaggen. Bij het hijsen van de (Nederlandse) vlag wordt de groet gebracht.

Bijeenkomst	speltakvlag	groepsvlag	Scouting Nederland vlag	Nederlandse vlag	WOSM/WAGGGS wereldvlag
speltak/groep	x	x	x		
regio	x		x		
landelijk	x		x		x
internationaal				x	x
installatie jeugd/leiding	x	x	x		

Vlaggen op het water
In de scheepvaart wordt van oudsher veel gewerkt met vlaggen. Er zijn seinvlaggen, maar ook vlaggen die een bepaald verkeersteken voorstellen zoals een sleep- of duikvlag. Voor het vlaggen aan boord van schepen bestaat er etiquette en officiële regelgeving. In de ANWB wateralmanak deel 1 kun je alles vinden over het voeren van vlaggen op schepen. Een aantal voor Scouting belangrijke punten staan hieronder weergegeven.

- Alleen de nationale vlag mag aan een vlaggenstok op het hek (achtersteven) gevoerd worden. De vlaggenstok moet voldoende lengte hebben, zodat de vlag vrij uit kan waaien, recht zijn en achterover hellend geplaatst worden. Liefst in de as van het schip of iets naar stuurboord. De nationale vlag wordt nooit in de achterstag gevoerd. Een gebogen vlaggenstok wordt alleen gebruikt op het aangehangen roer van ronde en platbodem zeiljachten waarvan helmhout of gaffel ook een gebogen vorm hebben. Overigens is het niet verplicht de nationale vlag te voeren.
- Een groepsvlag (wimpel) hangt in de top van de mast of in het bakboordswant. In het stuurboordwant kan een schippers- of stuurmansvlag hangen. De blauwe wimpel wordt gevoerd aan het uiteinde van de gaffel.
- Vlaggen moeten in grootte kloppen met de afmeting van het vaartuig en de vlaggenstok. Natuurlijk dienen vlaggen schoon en niet gerafeld te zijn en vrij van het schip en niet in het water te hangen.
- Bij wedstrijden wordt de nationale vlag niet gevoerd. Dan mag slechts een windvaan, waker of vleugel c.q. eigenaarsvlag evenals het in de wedstrijdbepalingen voorgeschreven wedstrijdteken, of de vlag van de klasse waarin deelgenomen wordt, gevoerd worden.
- Het voeren van reclamevlaggen, fantasievlaggen en dergelijke is niet toegestaan.

Handleiding voor het gebruik van de Nederlandse vlag
Voor het gebruik van de Nederlandse vlag en buitenlandse vlaggen is er een aantal formele regels. Voor het uitsteken van de vlag vanaf rijksgebouwen is door de minister-president in 2005 een vlaginstructie vastgesteld en naar aanleiding van de vijfde Veteranendag in 2009 opnieuw vastgesteld. Deze vlaginstructie geldt ook voor lokale overheden. Voor particulieren en private instellingen bestaat geen instructie, maar hen wordt geadviseerd deze vlaginstructie te volgen.

De Nederlandse vlag
De Nederlandse vlag is het symbool van eenheid en onafhankelijkheid van het Koninkrijk der Nederlanden. De vlag moet altijd de ereplaats hebben als deze gebruikt wordt op Nederlands grondgebied. Er zijn geen voorschriften voor de afmeting, maar de lengte moet zich verhouden tot de breedte als 3:2. De kleuren zijn helder vermiljoen, helder wit en kobaltblauw.

Je mag de vlag niet gebruiken voor commerciële doeleinden. Ook mag je op de vlag, behoudens toestemming van de Koningin, geen enkele versiering of andere toevoeging aanbrengen. Het gebruiken van een vlag enkel en alleen voor versiering is een ernstig gebrek aan eerbied voor de vlag als nationaal symbool en hoort nagelaten te worden. Wel mag je vlaggendoek voor versiering (bijvoorbeeld in de vorm van draperieën) gebruiken. Een vlag die versleten is, scheuren vertoont, in ernstige mate verkleurd is of zodanig vervuild is, dat goed schoonmaken niet meer mogelijk is, hoor je deze niet meer te gebruiken. Verbranding van de vlag gebeurt alleen als zij opzettelijk wordt misbruikt.

Het hijsen van de vlag
Een gehesen vlag mag nooit de grond raken of het verkeer hinderen, ook niet als de vlag halfstok hangt. De vlaggenstok moet dus een goede lengte hebben. Vlaggen mogen niet tussen zonsondergang en zonsopgang worden gehesen of blijven hangen. De vlag mag wel blijven hangen als zij zodanig verlicht is dat de kleuren duidelijk te zien zijn.

Op welke dag mag de vlag uit?
De Nederlandse vlag wordt gehesen met de oranje wimpel bij verjaardagen van de Koninklijke familie en op Koninginnedag. De wimpel moet minimaal dezelfde lengte hebben of iets langer zijn dan de diagonaal van de vlag.

- 31 januari (1 februari): Koningin Beatrix
- 27 april (28 april): Prins Willem Alexander
- 30 april (29 april): Koninginnedag
- 17 mei (18 mei): Prinses Máxima
- 7 december (8 december): Prinses Catharina-Amalia

Als de dag waarop de vlag wordt uitgestoken op een zondag of christelijke feestdag valt, geldt de datum tussen haakjes.

Bij bijzondere gebeurtenissen in het Koninklijke Huis (zoals geboorte, huwelijk en overlijden) kan er een speciale vlaginstructie afgekondigd worden.

De vlag wordt zonder oranje wimpel gehesen onder meer bij de volgende gelegenheden:

- 4 mei: Dodenherdenking, vlag halfstok, van 18.00 uur tot zonsondergang
- 5 mei: Bevrijdingsdag
- laatste zaterdag in juni: Veteranendag
- 15 augustus (16 augustus): Formeel einde Tweede Wereldoorlog
- 3e dinsdag in september: Prinsjesdag (alleen in Den Haag)
- 15 december (16 december): Koninkrijksdag

Als de dag waarop de vlag wordt uitgestoken op een zondag of christelijke feestdag valt, geldt de datum tussen haakjes.

Tijdens officiële bezoeken van buitenlandse staatshoofden wordt alleen gevlagd in de plaatsen die worden bezocht.

De vlag halfstok
Als de vlag halfstok moet hangen, wordt de vlag eerst vol gehesen. Daarna wordt de vlag langzaam en statig neergehaald, totdat het midden van de vlag op de helft van de normale hoogte is gekomen. Hierna wordt de vlaggenlijn vastgebonden. De vlag wordt niet opgebonden. Bij het neerhalen van een halfstok gehesen vlag wordt deze eerst langzaam en statig vol gehesen en vervolgens op dezelfde wijze neergehaald.

Meerdere vlaggen
Als er meerdere vlaggen worden gehesen, moeten deze even groot zijn en op gelijke hoogte worden gehesen. De Nederlandse driekleur krijgt altijd de ereplaats. Bij het uithangen van twee vlaggen is de ereplaats rechts, gerekend met de rug naar de vlaggen. Bij drie vlaggen moet de Nederlandse vlag in het midden hangen. Als je buitenlands bezoek krijgt en ook vlaggen van andere landen wil hijsen, dan bepaalt de eerste letter van de landnamen in de Franse taal de volgorde. De nationale vlag hangt altijd in het midden. Het eerste land in het alfabet komt rechts hiervan (als je met je rug naar het gebouw staat en je gezicht naar de vlaggen gekeerd), de volgende links, de volgende weer rechts, om en om vanuit het midden. Als de provinciale en de gemeentelijke vlag naast de Nederlandse vlag komen, is de opstelling over het algemeen (met de rug naar de vlaggen): gemeentelijke vlag links, Nederlandse vlag midden, provinciale vlag rechts. Alleen als het een gemeentelijke aangelegenheid betreft, is de volgorde omgekeerd. Wil je naast de Nederlandse vlag ook een Scoutingvlag ophangen? Dan komt deze links van de Nederlandse vlag.

Bij het hijsen van de vlaggen wordt van buiten naar binnen gehesen. De belangrijkste komt het laatst.

Prinses Alexia en Ariane
Op de verjaardag van prinses Alexia (26 juni) en prinses Ariane (10 april) hoeft er niet gevlagd te worden. Ze zijn niet opgenomen in de vlaginstructie, omdat ze niet de eerstvolgenden in de troonopvolging zijn, na Prins Willem-Alexander. Prinses Amalia is dat wel. Haar naam komt dan ook voor in de vlaginstructie.

Meer informatie

Algemene informatie vlaggen	www.vlaggen.pagina.nl
Vlaginstructie rijksgebouwen	www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/grondwet-en-statuut/vraag-en-antwoord/wanneer-kan-ik-de-vlag-uithangen-en-wat-is-de-vlaginstructie.html
ANWB wateralmanak deel 1	www.anwb.nl